

JÄNKÄVIESTI 1/2016

Epäily salmonellasta säikäytti

Lappilaistila kävi vuodenvaihteessa läpi sen, mitä aniharva maatila Suomessa joutuu kokemaan. Tilalle asetettiin rajoittavat toimenpiteet lantanäytteestä löytyneen salmonellan vuoksi. Lopulta epäily varmistui aiheettomaksi. Näytteessä olikin ollut linnun ulostetta.

Auni Vääräniemi, teksti
Helena Laakso, kuva

Tila ei halua paistatella julkisuudessa nimellään, mutta puhtaat paperit saatuaan se haluaa tuoda kokemuksensa julki kanssavielijöitä auttaakseen. Eli mitä koko salmonellaprosessin aikana oikein tapahtui?

Lain mukaan salmonellannäytettä vaaditaan, kun eläimiä myydään tilalta toiselle. Tällainen tausta oli lappilaistilalla. Se oli aikeissa myydä kasvattamansa sonnipojan siitoskäyttöön ja lähetti totutusti sontanäytteen Oulun kaupungin ympäristö- ja elintarvikelaboratorioon tutkittavaksi.

Jo Oulusta tila sai puhelinsoiton salmonellaepäilystä. Näyte jatkoi matkaansa Kuopioon tyyppimääritykseen eli selvitykseen, mikä salmonella oli kyseessä. Tyyppimäärityksen jälkeen ilmoitus sal-

Linnut voivat levittää salmonellabakteereita. Suomessa salmonellakontrolli on tiukkaa-kin tiukempaa ja nautakarja salmonellatartunnat ovat erittäin harvinaisia.

monellasta meni jo Aluehallintovirastolle (AVI). Samalla Lapin läänineläinlääkäri asetti tilalle rajoittavat toimenpiteet. Myöhemmin tila sai viralliset paperit asiasta postitse.

Tämän jälkeen navetan ovesta luki ”Pääsy kielletty”. Tila ilmoitti läänineläinlääkäriin asettamat rajoittavat toimenpiteet meijeriin, teurastamolle, siementäjille ja rehufirmoille. Teuraita ei enää haettu tilalta. Määräysten mukaan maito haettiin nyt tilalta viimeisenä.

Myös rehutoimitukset tulivat vasta, kun auto oli käynyt muilla tiloilla. Sen jälkeen auto meni pesuun.

Käytännön piti näin estää mahdollisen salmonellatartunnan leviämisen muille maataloille.

Läänineläinlääkäriin määräyksestä otettiin toiset näytteet. Ne vaadittiin sen kartoittamiseksi, oliko salmonella eläimissä vai rakenteissa. Vaadittavaa saneeraus-suunnitelmaa ei voitu tehdä ilman tätä tarkkaa tietoa. Lisänäytteitä tuli kaikkiaan 250 kappaletta. Lisäksi navetan lypsylehmien peräsuolesta otettiin sontanäyte.

Kaikki lisänäytteet osoittautuivat tilan helpotukseksi puhtaiksi. Salmonellaa ei voitu enää tutkia, koska siitä ei löytynyt mitään viitteitä. Kun

tila näin julistettiin taas salmonella-vapaaksi, pystyi se purkamaan ensimmäiset rajoittavat toimenpiteet puhelimitse. Läänineläinlääkärin vapautus poisti rajoitukset teuras-kuljetuksista. Jo seuraavana päivänä teurasauto tuli hakemaan ilmoitet-tuja eläimiä.

Salmonellatapaukset ovat Suo-messa harvinaisia, joten viran-omaisetkin olivat osin uuden edes-sä. Paikallinen eläinlääkäri kantoi päävastuun prosessin ajan. Hän kertoi tilalle, mitä tapahtuu ja piti yhteyttä muihin viranomaisiin.

Tilan mielestä viranomaiset toi-mivat tässä säikäyttävässä proses-sissa hyvin, vaikka se oli heillekin harvinainen tilanne. Ensimmäisen näytteen salmonellabakteerin he epäilivät olleen peräisin tilalla liik-kuvista variksista.

Huomionarvoista koko proses-sissa oli tilan mukaan salmonella-kontrollin täydellinen pelaaminen Suomessa. Salmonellavapaat elin-tarvikkeet ovat kunnia-asia ja kei-no erottautua kuluttajien silmissä muun maailman kanssa käytävässä ruokakilpailussa.

Koko tapahtumaketjun opetus tilan mielestä on kattavan sal-monellavakuutuksen hankkiminen ja sen voimassaolo. Monet meijerit vakuuttavat niin sanotun suljetun kierron, mutta esimerkiksi pienil-lä teurastamoilla ei välttämättä ole salmonellavakuutusta.

Salmonellatilalta teurastamoon lähtevä liha pitää lämpökäsittellä, mistä seuraa 40 prosentin hinna-nalennus. Kattava salmonellava-kuutus korvaa vähennyksen oma-vastuun jälkeen.

Ole tarkkana näytteenotossa!

MTK:n eläinlääkäri **Leena Suojala** muistuttaa, että tau-dit eivät aivan helposti leviä linnuis-ta nautaeläimiin. Onhan kesälläkin karja laitumella lintujen kanssa te-kemisissä.

Suojalan mukaan tärkeintä sal-monellan ehkäisyssä on pitää rehu ja ruokintapaikka puhtaana ja estää näin bakteerikannan pääsy ruokin-tapöydälle ja juoma-astiaan.

”Lappilaistilan saama salmonel-latulos oli varoitus siitä, että baktee-ria on navettaympäristössä ja että rehuhygienia on tärkeä asia. Näyte kun oli ilmeisesti saastunut lintujen ulosteesta, kun nauta ei sitä kanta-nut. Siksi näytteenotossa pitää olla hyvin tarkkana”.

Henkivakuutus kultan kallis

Tutkimusten mukaan noin vii-denneksellä viljelijöistä on riit-tävä henkivakuutus. Tämä on vähän siihen verrattuna, kuin-ka riskialtis työpaikka maatila on keskivertotyöpaikkaan ver-rattuna.

Henkivakuutuksen ideana on Hsaada turvaa maatilayrittäjän perheelle kuoleman tai pysyvän työkyvyttömyyden kohdatessa.

”Maatilayrittäjällä on suuret vas-tuut, kuten investointeja ja niiden myötä lainoja. Vakuutus voi paika-ta taloudellista menetystä, jos oma työpanos pienenee tai jää kokonaan pois kuoleman vuoksi”, Lähitapio-lan myyntijohtaja **Jenni Haataja** kertoo.

”On tärkeää kartoittaa, mikä on maatilayrittäjän ja hänen perheensä turvan tarve”.

Kittiläläisen maatalousyrittä-jän **Johanna Molkoselän** vii-sihenkistä perhettä kosketti neljä vuotta sitten suuri suru, kun isä ja puoliso Markku menehtyi. Maatilan kaikki paperityöt hoitanut Markku oli onneksi hankkinut pahimman varalle henkivakuutukset.

”Ajattelin, että ei niistä kuiten-kaan mitään saa, mutta yllätyin positiivisesti, kun korvauksia alkoi tulla”, Johanna Molkoselkä kertoo.

Nyt hän suosittelee kaikille maa-talouslyrittäjille kattavan hen-kivakuutuksen hankkimista, eikä pelkästään lainojen maksamiseksi. Kun puoliso kuolee, voi syntyä yl-lättäviäkin kuluja, jotka voivat olla valtavia ja vaikuttaa mahdollisesti koko tilan olemassaoloon. Suruai-kana ei jaksu huolehtia kaikesta ai-van täysillä, joten solut voivat nous-ta ja kiimat jäädä huomaamatta. Jos puoliso on korjannut koneet, pitää korjausapua saadakseen sen ostaa. ”Normaalielämässä ei käy mielessä, mitä voi tapahtua. Ihmisen elämä on niin ohuen langan varassa, kun se aika tulee”, tilaansa nyt yksin pyö-rittävä Molkoselkä sanoo.

MTK-Lapin johtokunta vuonna 2016

MTK-Lappia johtaa yhdeksänjäseninen johtokunta. Sen kokouksia seuraa myös Lapin edustaja MTK:n valtuuskunnasta.

Puheenjohtaja Juhani Lampela (Tervola) on lypsykarjatilallinen ja lihakarjan kasvattaja. Harrastaa edunvalvontaa, lattaritansseja ja kissanhoitoa.

Varapuheenjohtaja Hanna-Mari Kasurinen (Ivalo) on yhteisnavetan osakas ja suomenhevosten kasvattaja. Hän harrastaa rock-musiikkia ja varastoon nukkumista.

Sakari Manninen (Rovaniemi) on lypsykarjatilallinen ja aktiivinen yhdistysvaikuttaja. Hän harrastaa musiikkia ja metsästystä.

Matti Rissanen (Sodankylä) on lampuri ja hän harrastaa porojen hoitoa. Myös metsätalous on hänen sydäntään lähellä.

Katriina Sipilä (Ylitornio) on lypsykarjatilallinen. Hän edustaa johtokunnassa maaseutunuoria. Vapaa-ajallaan hän virkkaa.

Kimmo Kantomaa (Ylitornio) on lypsykarjatilallinen ja tuleva lihakarjankasvattaja. Harrastuksena ovat karaoke, lentopallo ja kuntosalii.

Mesa Kiviniemi (Ylitornio) on lypsykarjatilallinen ja koneurakoija. Harrastuksena on metsästys.

Terho Tennilä (Pelkosenniemi) on lypsykarjatilallinen. Tilan tukijalat ovat myös metsätalous ja

koneurakointi. Hän harrastaa töiltä ehtiessään edunvalvontaa.

Heikki Lehtiniemi (Posio) on lypsykarjatilallinen ja emolehmien kasvattaja. Hän on vaikuttanut muun muassa meijerin hallinnossa.

Marko Repo (Simo) on lypsykarjatilallinen. Harrastuksena on muun muassa matkustelu. Marko puuttuu johtokunnasta tammi-kuussa otetusta virallisesta ryhmä kuvasta.

Puheenjohtajalta: Odottavalla kannalla

Uuden eläinsuojelulainsäädännön valmistelu alkaa olla loppusuoralla. Varmasti on ehditty kuunnella kaikkia Animalia koirankynnenleikkaajiin. Jopa viljelijöiden ääntä on kuunneltu.

Ehdotukset ovat olleet välillä jopa niin hurjia, että mielessä on käynyt ”pitäkää tunkkinne ja hoitakaa te kaikki eläimemme”. Toive on ollut, että seuraavalla kierroksella

säädetään laki, joka suojelisi niitä tulevia entisiä eläintenhoitajia.

Jos haluaa tehdä villeniinistömäistä kaupankäyntiä eläinsuojelulain ehdoista, niin lakiin voidaan kirjata pakolliseksi vasikoiden rauhoitus ja kivunpoisto nupotustoimenpiteeksi.

Toivottavasti tuleva eläinsuojelulaki ei uhraa kotimaista tuotantoeläinten pitoa. Eläinten hyvää kohtelua pidetään kyllä maailman-

laajuisesti kannatettavana, mutta kilpailutilanteessa pehmeät arvot monesti unohtuvat. Kansainvälinen kauppa on raakaa.

Terveisin,

Puheenjohtaja Juhani

PS. Muistakaa äänestää Lihakunnan vaaleissa!

Tervetuloa MTK-yhdistysten kokouksiin!

Yhdistys	Päivä	Pvm	Kello	Paikka
Itä-Lappi	ke	16.3.	11:00	Rajakievari, Salla
Koilliskaira	ke	16.3.	11:00	Rajakievari, Salla
Inari-Utsjoki	ma	21.3.	11:00	Neljän Tuulen Tupa
Sodankylä	ti	22.3.	11:00	Selman Pirtti
Yliornio	ke	23.3.	11:00	Karemajat
Posio	ke	23.3.	11:30	Kunnanviraston kokoushuone
Ranua	to	24.3.	11:00	Valtuustosali
Tornio	ti	29.3.	11:00	Valtuustosali
Pello	ke	30.3.	11:00	Ravintola Granni
Rovaniemi	ti	5.4.	12:00	Tirolisali
Simo	ke	6.4.	11:00	Kunnantalo
Kolari	ke	13.4.	11:00	Päivi Ungan talossa
Alakemijoki	pe	15.4.	11:00	Tervolan kunnantalo
Tunturi-Lappi	ke	20.4.	11:00	Hetan osuuspankki
MTK-Lappi	ma	2.5.	11:00	Rovaniemi

Pidätämme oikeuden muutoksiin!

Katso ajankohtaiset tiedot kokouksista nettisivuilta www.mtk.fi/liitot/lappi

Kokousilmoitukset julkaistaan myös Maaseudun Tulevaisuudessa aina kokousta edeltävän viikon keskiviikkona.

Lapin maaseutunuorten KEVÄTRIEHA!

Huhtikuussa on taas aika kokoontua Levin maise-
miin viettämään perinteistä Lapin maaseutunuorten
Kevättriehaa.

Tänä vuonna tapahtuma on kolmipäiväinen ja ajan-
kohta on 7.-9. huhtikuuta 2016.

Bussikuljetus on linjalla Keminmaa-Tornio-Aava-
saksa-Murola-Rovaniemi-Levi.

Kysy vapaita paikkoja Ainolta (p. 040 4111 874)

Muista seurata tapahtumakalenteria
MTK-Lapin nettisivuilla!

Jänkäviesti ilmestyy netissä

www.mtk.fi/lappi

Ilmestymispäivät vuonna 2016:

18.3. (Mainio)

9.5.

27.9. (Mainio)

18.11.

MAATALOUSTUOTTAJAIN LAPIN LIITON

JÄNKÄVIESTI

Päätoimittaja:

Kaija Kinnunen

p. 0400 397 336

kaija.kinnunen@mtk.fi

Toimitus ja taitto:

Auni Vääräniemi

p. 040 577 9186

auni.vaaraniemi@elisanel.fi